

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Reverendi Patris Alberti Chanowsky è Societate Iesv
Vestigivm Boëmiæ Piæ seu: Res Qvædam Memoratv
dignæ, quæ in Boëmia præsertim in Districtu Prachensi &
Pilsensi, vel ab hominibus sunt piè erga Deum ...**

Chanovský, Albrecht

Pragae, 1659

Caput IV. Sancti Patroni Boëmiæ externi:

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50656)

facrum corpus eo in canobio magna habetur in veneratione extatque ibidem fons accurrentium hominum frequenti clarus, qui, Sancti huius viri meritis mira in salutem mortalium operatur.]

C A P U T I V.

Sancti Patroni Boëmia externi:

S. Vitus, Sigismuntus. Norbertus, Iuvarus, Guntherus, Herlacus. Quinque Spirituales fratres, S. Adalberti Mo- uachi Itali, quorum nomina Benedictus, Matthæus, Isaac, Ioannes, Christianus occisi secundum Hagek Historicum Boëmiæ Anno 1004. translati verò ex Polonia in Boëmiam Anno 1039.

Huc spectant omnes alij quorum reliquias habet Boëmia.

S. Guntherus auream, ut vocant viam, id est angustam semitam in Boëmiam primus invenit, ut testis est noster Raderus. Illic hoc Anno 1639. In æstate quidam lanatus est ex gravi morbo. Vocabatur is Ioannes Kacirek famulus Domini Ioannis Thomek? fuitque per pedagram officio & usu pedum & manuum omninò privatus,
Sed

70
sed spe & voto ad S. Guntherum concep-
to, alienis manibus desperata iam valetu-
dine ad aquas Guntherianas deportatus
cum summa fiducia corpus lavit, & sanita-
tem integrè recepit.

Circa civitatem Sussicensē, eundo ad fi-
nes Boëmiæ & Bavariæ propè oppidum
Hartmanicz, est memoria eiusdem S. Gun-
theri, celebribus frequentata peregrina-
tionibus. Is sanctus vir in sæculo Nobi-
lis cum esset, sæculum deseruit, & in sancta
paupertate, pauperem Christum secutus,
primum Monachi vitam egit: deinde in
densas Boëmiæ silvas cum licentia & bene-
dictione superiorum suorum penetravit,
& vitam eremiticam instituit. Est lapis in
loco spelunçæ, quam sibi exstruxerat, ubi
vestigia manuum & genuum, eò quod in eo
flectere solitus fuerit, expressa sunt. Post
multos autem annos Bretislaus Dux Boë-
miæ, cervinū venatū insecutus, hunc san-
ctum reperit. Corpus eius iam defuncti
duo feri equi placidè ad Monasterium
Brevnovvicense devexerunt, ubi sepultus
est. Obijt Anno 1046. die 9. Octobris,
cuius sanctitatem Deus multis miraculis
declaravit. In vita eius nuper Boëmicè
edita

ed
m
rib
ti
IV
tic
fan
sp
tu
De
fca
liq
fo
ce
qu
lia
ra
vir
gra
ill
ca
ce
ed
fio

edita non nulla referuntur. Fiebant illa
 miracula in prædicto Monasterio à tempo-
 ribus Bretislai Ducis, adusquè Guberna-
 tionem Boemix, Venceslai Filij Caroli
 IV. Sed in eo loco ubi duxit vitam eremi-
 ticam, etiam nostris temporibus fiebant
 sanitates per aquam effluentem per locum
 spelunxæ; ubi nunc extat sacellum. Vide-
 tur autem S. Guntherus hanc aquam sibi à
 Deo im petiâsse. Est illa in monte & à sua
 scaturigine sat copiosè decurrit: sed ubi a-
 liquantulum pro fluxit, in terram, mox ab-
 sorbetur; Conati sunt oppidani Hartma-
 nenses illam aquam in Oppidum deducere,
 quod vix distat inde medio quadrante mil-
 liaris; sed hoc nunquam efficere potue-
 rant. Dicitur autem aliquando cuiusdam
 viri equus cæcus circa prædictam aquam
 gramen carpisse, & cùm hausisset aquam,
 illuminatus fuit: quâ famâ sparsâ aliquot
 cæci ibidem oculos laverunt, & lumen re-
 ceperunt; vnde etiam nunc plures infirmi
 eò confluunt, atquè per merita & interces-
 sionem S. Guntheri loti corpus illâ aquâ,
 sanitatem recipiunt, & locum olim
 dictum Brzeznicz nun vocant
apud bonam aquam.

D

NO-

NOTÆ.

[S. Vitus puer sub Diocletiano in Italia Martyr depingi solet, cum Pomo Imperatorio in manu, quia illud circa sacrum eius corpus est adverium, & ab Historicis, atque etiam à Baronio notatum, quod quâcunque id in Provinciam deferatur, mox & Dignitas Imperatoria, in Provinciâ illius Principes transfugret, adeò, ut quàm diu sac æ hæ reliquæ, erant in Italia, Cæsarea dignitas ibidem remanserit; eis verò translatis in Galliam, Reges Galliæ facti sint per Carolum Magnum Cæsares: eisdem verò iursum translatis in Germaniam Honor Imperij transiverit quoque in Germanos; ac demum sacro hoc corpore per Carolum 4. Boëniæ illato, Augusti Nominis Maiestas in Reges Boëniæ sit delata, apud quos hodièque perseverat.

Solet præterea S. Vito Gallus Gallinaeus appingi, cuius rei origo à Sancto Venceslao profluxit, qui Boemos suos à cultu Martis (quem suo Idiomate vitkum appellabant) averfurus, impetravit ab Otone 1. Cæsare brachium S. Viti, ut honores vitko impie exhiberi solitos, plebs Boë-

ma tanto facilius ad sanctum Idolo illi
propè cognominem assueceret, transfer-
re. Magnificā ergo Divo Basilica Pragæ ere-
ctā, fecit ad eius corpus die eidem Festā,
quæ est 15. Junij ab omnibus offerri gallos
gallinaceos colore atros quos prius Marti
suo offerebant: quæ consuetudo à tot jam
seculis, necdum apud Boëmos plenè exole-
vit. Quia verò eidem Idolo VVitko eius-
modi Gallum atrum appingebant, factum
quoque est, ut imposteram Galus ille ad
S. Viti effigiem addi inciperet.

S. Sigismundi Burgundiæ Regis Marty-
ris patrocinium solebat quondam speciali-
ter à febricitantibus implorari.

S. Norbertus, quam primum Magde-
burgo, huc fuit translatus, mox gravissi-
ma illa Magdeburgicæ urbis ruina est con-
secuta, ut Civitatis illius hæresi infectæ sa-
lutem apud DEUM hætenus in solo adhuc
Sancti huius Archiepiscopus patronico
constitisse apparuerit.

De Sancto Ivano Eremita in Boëmia pe-
grinationibus ad sacrum eius corpus ce-
leberrimo illud tamen passim ignoratur,
illum prius quàm in eo loco, in quo obiit,
habitasset, alium quendam specum tran-
Misam flumen vno milliari ab hoc distitu

propè Arcem Carlstein in coluisse, ex quo
 cum petulantia nautarum per Misam ligna
 vectantium exturbavit, quorum ut pote
 tunc adhuc gentilium blasphemias in DE-
 UM ultra tolerare indignatus, domicilium
 mutavit. Antrum illud Carlssteinensibus
 est notissimum.

His accensenda est Sancta Benigna, vna,
 ut creditur, ex virginibus Martyribus S.
 Ursulæ comitibus Boëmis dicta *Dobroti-
 vva*, cuius corpus in Boëmiam afferri fe-
 cit Anno 1326. Vdalricus Ecclesiæ Pragen-
 sis Decanus, Guilielmi de VValdek Filius:
 sed unde allatum sit nescitur. Deposita
 est in monasterium Beatissimæ virginis,
 dicto in VVerder, sub Castro VValdek pars
 præcipua est Pilsnæ, in superiorem magni
 Altaris partem honorificè reposita.

Sacra præterea Divorum corpora sunt
 in Boëmia plurima: ut in Arce Carlstein,
 corpora Sancti Palmatij Martyris Trevi-
 rensiæ Consulis & Sanctæ Euphemie vir-
 ginis & Martyris.

Pragæ ad Sanctum Nicolaum in Parva
 parte corpus S. Crispi Presbyteri & Ma-
 tyris.

Ibidem

Ibidem in antiqua vrbe in Templo Saluatoris prope Pontem, corpora SS. Nominati & Iusta Martyrum. Et Caput S. Ursule Virginis & Martyris, ducis undecim Millium virginum, quod Carolus VI. Cesar quondam donaverat Monasterio Orbinensi in Lusatia, prout litera authentice Testabantur que apud Sacrum illud Caput sunt reperta, quando ex Monasterio illo fuit Pragam translatum.

Nova domi corpus S. Hippolyti Martyris.

Giczinij corpus Sanctæ secundinæ virginis & Martyris.

Cuttenbergæ corpus Sancto Basilij Martyris & Sanctæ Cæsareæ virginis & Martyris.

Budvicij corpus Sancti Aurentij Martyris.

Sunt præterea in Boëmia, ac præsertim in Metropolitana Pragensi Ecclesia præclarissimæ sacræ reliquæ, ex quibus aliquæ asservantur in sacrario, seu sacristia, aliquæ verò in sacello Sancti Venceslai Martyris. Inter eas quidem quæ in sacristia sunt, inveniuntur aliquot Sanctæ Crucis partes & inter illas quædam, in qua est foramen slavi, quot ut fertur, Sanctissimus Saluatoris

vatoris nostri pes fuit affixus: quod foramen sanguine Christi Domini est purpureum.

De eodem Filij DEI Sanguine varijs in linteorum partibus ibidem habetur multum, præsertim in vno frustro aureæ Crucis magnæ incluso quod vrbani V. Papa Carolo IV Cæsari donavit.

Frusta item flagellorum, spongiæ, & clavorum.

Frustum item Iudacij, quo caput Salvatoris nostri in sepulchro fuit obvolutum.

Frustum lintei, quo Christus D. fuit præcinctus.

Particula ranci palma, quem Christus Dominus die Palmarum manu tulisse perhibetur.

Magna pars lintei illius mentalis, seu mappæ, qua tecta fuit mensa, dum Christus Dominus ultimam cænam manducaret, adeoque super quam Venerabile sacramentum instituisse creditur.

Pars mensæ, in qua eandem ultimam cænam sumpsit.

Aculei duo ex spinea Corona, quâ Christus Dominus Coronatus fuit.

Mam illæ S. Annæ. Aviæ Christi Domini Matris Beatissimæ virginis.

Dimi.

72

Dimidium ferè Evangelij S. Marci autographum latinum, ejusdem Sancti Evangelistæ manu propriâ scriptum sedecim folijs membraneis. Magnitudine folium ordinariæ chartæ paullum excedentibus comprehensum, incipiendo ab eis capitulis 12. versus 21. verbis: *Et secundus accepit eam, & mortuus est, & nec iste reliquit semen. &c.*

Caput S. Bartholomæi Apostoli.

Manus vnius ex SS. Innocentibus ab Herode occisis.

Os S. Stephani Protomartyris

Os S. Sebastiani Martyris.

Brachium S. Georgij Martyris.

Brachium S. Euphemie.

Caput S. Benedicti Eremitæ & Martyris.

Galea, Gladius, & Lorica S. Venceslæi Martyris Bohemia Regis.

Casula seu Planea, Infula, duo annulidua Cruces, vnum granum ex Rosario, Reliquiaria Theca, & pecten ligneus S. Adalberti Episcopi Pragensis & Martyris,

Et plures aliæ.

Illarum verò, quæ in sacello Sancti Venceslæi asservantur, catalogus fuit nuper impressus hoc ordine.]

D. O. M. A.

D 4

Prævis

BRevis consignatio SS. Reliquiarum
 Bolim à Carolo IV. magnis impensis
 comparatarum, atquè in sacello Coronæ
 Regiæ in Arce Carlssteinensi, conservata-
 rum, quæ Anno 1645. Dominicâ inf. Oct:
 Ass. B. M. V. ex minori vrbe Pragensi ad
 Metropolitanam S. Viti, ad mandatum
 Augustiss: Ferdinandi 3. Ritu & pompâ
 solenni translatae sunt.

Reliquiæ Christi Domini.

1. Crux de ligno S. Crucis.
2. Peplum B. Virginis tribus guttis san-
 guinis Christi sub Cruce tinctum.

Reliquiæ B. M. V.

De lacte Beatissimæ Virginis.

Reliquiæ Precursoris Domini.

S. Ioannis Bap̄istæ aliquod partes.

*Reliquiæ SS. Apostolorum & Evange-
 listarum.*

S. Petri Apostoli pars Maxillæ
 S. Pauli

Andreas

- S. Andree
 S. Iacobi Majoris
 S. Thomæ
 S. Iacobi Minoris
 S. Philippi caput integrum
 S. Bartholomæi
 S. Matthæi Apost. & Evange. os ma-
 gnum.
 S. Simonis pars capitis
 S. Iudæ Thaddæi
 S. Matthiæ
 S. Lucæ pars brachij
 S. Marci
 S. Stephani Protom:

Reliquiæ SS. Patronorum Regni.

- S. Adalberti Episcopi & Martyris
 S. Venceslai sanguis & Liplana.
 S. Viti Martyris duo ossa brachiorum
 & pars capitis.
 S. Sigismundi Regis Burgund:
 S. Procopij Abb. pars humeri.

*Reliquiæ SS. Martyrum Episco-
porum.*

- S. Clementis P. & Martyris mandi-
bula.

D. 5

Vibanis

80

S. Urbani P. & Martyris dens.
S. Marcelli P. & Martyris.
S. Martini P. & Martyris.
S. Stephani P. & Martyris.
S. Callixti P. & M. pars capitis.
S. Fab. & Sebast: M M. pars capi:
S. Cosmæ & Damiani pars capi:
S. Dionysi. Epif. & M. caput.
S. Stanislai Epif. & M. dens.
S. Thomæ Episco. & M.
S. Bonifacij Epif. Mogunt: & M. Apost.
Germ.
S. Leodegarij Epif. & M. caput.
S. Timothei Epif. & M. caput.
S. Erasmi Episcopi & Martyris,

Reliquie aliorum SS. Martyrum.

S. Pancratij.
S. Valentini pars brachij,
S. Vincentij.
S. Victoris.
S. Eustachij.
S. Felicis.
S. Hermetis pars capitis.
S. Chryfogni
Mauritij dens.

Mer-

- S. Mercurij.
 S. Longini Equ. pars brachij.
 S. Gereonis brachium
 S. Gangolphi
 S. Florentij pars brachij
 S. Fortunati
 S. Albani
 S. Abundantis
 S. Florentiani
 S. Malusi caput
 S. Benefii
 S. Marani
 S. Innozij
 S. Achatij brachium
 S. Theodori
 S. Hippolyti
 S. Romani caput
 S. Colmani M. & Patroni Austriae
 S. Reinoldi Ducis Albani II. brachia
 S. Christophori pollex
 S. Centobaldi Romani
 S. Hermocalli
 S. Olivaldi Regis Angliæ M.
 SS. M M. 5. Fratrum Ordin. S. Bene-
 dicti.
 SS. Nicasi, Pij, & Casii M M.
 SS. X. millium Martyrum.

Reli-

32
Reliquia SS. Confessorum.

- S. SS. Trium Regum.
- S. Gregorij P. & Eccl. Docto:
- S. Ambrosii Epif. & Eccl. Doct.
- S. Augustini Epif. & Eccl. Doct.
- S. Hieronymi Eccl. Doct.
- S. Leonis Papæ & Conf.
- S. Ioannis Chrysoft: Epif.
- S. Basilij Magni caput.
- S. Martini Episcopi.
- S. Nicolai Epi. digitus & partes.
- S. Lazari Epi. & Fratris S. Magdalena.
- S. Hermagora i. Patriarc. Aquileien-
fis.
- S. Remigij Epif.
- S. Medardi Epif.
- S. Burchardi Epif. Herbipol. maxilla,
duo digiti, pars humeri.
- S. Vdalrici Epif. August:
- S. Servatij Episcopi
- S. VVilibaldi Episcopi.
- S. Rudperti Epif. pars brachij.
- S. Hilarij Episcopi.
- S. Benedicti Abba.
- S. Florini Presb & Conf. Confluentia.
- S. Sturmij i. Abb. Fuldaensis.

Caro.

85
S. Caroli magni os grande
S. Roberti Comitis brachium.
S. Armandi Confessoris.
S. Vandalli Confessoris
S. Elenij Confessoris.
S. Antonij Eremitæ.

*Reliquiæ SS. Virginum, Martyrum,
Viduarum.*

S. Mariæ Magdalenzæ
S. Agathæ virginis & M.
S. Luciz virginis & M.
S. Agnetis virginis & M.
S. Margarethæ virginis & M. dens.
S. Euphemiz virginis & M.
S. sapientiz virginis & M. caput, & to-
tum corpus.
S. Iustine virginis & M. caput & totum
corpus.
S. Rosæ virginis & M. caput.
S. Susannæ virginis & M. caput.
S. Christinæ virginis & M.
S. Antoniz virginis & M. caput.
S. Reginz virginis & M. caput.
S. Gertrudis virginis
S. Catharinæ virginis
S. Othiliz virginis
S. Apolloniz virginis & M.

D 7

Barba

- S. Barbaræ virginis & M.
 S. Dorotheæ virginis & M.
 S. VValpurgis virginis
 S. Secundæ virginis
 S. Afræ M. caput & alia ipsana
 S. Dignæ M. sociæ S. Afræ
 S. Iulianæ martyris
 S. Domicellæ
 S. Benignæ maxilla
 S. Chrystantiæ
 S. Abundantiæ
 S. Vpsaniæ
 S. Cæciliæ vir: & M.
 S. Elifabethæ aliquot magnæ partes.
 S. Brigittæ
 S. Ex Soc. S. Vrsulæ 4. Capita.

Præterea adsunt plurimæ aliæ Reliquie
Sanctorum aliorum, quorum nomina vel
deleta, vel deperdita.

Item varia olea in lagenulis diversis jam
exiccata ut S. Catharinæ. S. Nicolai. &c.
Reperiuntur itidem cum his reliquis

Res sacra.

Christi Domini.

1. Facies Christi Domini, jussu Caroli
quarti transpicta ex peplo Sanctæ Vero-
nicæ.

2. De

8. De loco Nativitatis Christi.
3. De loco vbi sanguinem sudavit.
4. Lapis ex monte Calvariaē vbi steterat.
Cruz Christi.
5. De Sepulchro Domini.
6. De loco vnde Christus ascendit in Cælum.

Res sacra B. V.

1. Peplum B. V.
2. De vestibus B. V.
3. Aliquot fila de cingulo B. V.
4. Pars cerei, qui arsit ad obitum B. V.

Res sacra antiqui Testamenti.

1. Pars virgæ Mòyfis
2. Pars virgæ Aaronis quæ floruit
3. Cruz ex ligno Arcæ Fæderis.

Res sacra Sanctorum.

1. Sancti Venceslai poculum ligneum.
2. eiusdem pars loricae cum argenteis bullis
3. Collare, & vestes eiusdem S. Venceslai
4. S. Georgij vexillum
5. De veste SS. MM. quinque Fratrum Ordi: S. Benedicti
6. S. Gangolphi pars Loricae
7. S. Ma-

7. S. Materni Episcopi crux.
8. De Alba S. Primi Abbatis.
9. De Pallio S. Clarae.
10. De Peplo S. Benignae.
11. Materia rubra, cum aureis flosculis,
ex altera parte characteres vix legibiles
inscriptos habens.
12. Corallium ramosum magnum ex the-
sauro Caroli quarti.
13. Duo cornua eburnea, in catenis ferreris
S. Rulandi Burgundiae Ducis.

Demum variae literae authenticae de ve-
ritate harum Reliquiarum, & alia his si-
milia de quibus Hagek á fol. 475.

[Nemi autem incredibile videatur tot
Prage asservari reliquias ex antiquo etiam
testamento, quia cum res ejusmodi sacras
magnòque in pretio, à Iudæis habitas, Titus
post everã Ierosolymã transtulisset Romã.
inde postea nonnullae delatae sunt Constan-
tinopolim ad Cæsarei thesauri ornamen-
tum inde alio sparsa unde tandem etiam
Carolus IV. eas partim pretio, partim
precibus, magno labore & industriâ &
interdum vi non armis Pragam acquisi-

In eadem autem Metropolitana Pragen-
si super sepulchrum Beati Ioannis Nepo-
muceni, stat basis vnius candelabri ex tem-
plo Salomonis, quam cum reliquis è Me-
diolano occupato spolijs huc transtulit
Vladislaus secundus Boëmiæ Rex, quan-
do etiam imaginem Dei paræ à sancto Lu-
ca depictam (quæ mediolanum, quondam
Constantinopoli fuerat advecta) attulit,
quæ nunc Brunæ servatur in Moravia in
Monasterio Sancti Thomæ Ordinis Sancti
Augustini.

Alia ab eodem Sancto picta Praga in sa-
cristia etiam asservatur.

Habuit etiam inelyta Familia Rosen-
um Crucem: bene magnam è ligno S. Crucis
concinatam, cuiuspiam Heroum Rosensum
quondam à Rege Galliæ ob ejus in Galliam
merita donatam, quæ nunc apud Illustrissi-
mos Lobkovicios asservatur: qui etiam ha-
bent bene magnam partem rami vnius è
spinea Christi D. Corona.

Olim verò fuere longè plura in Boëmia
præsertim à Carolo. III. illata sanctorum
corpora, quæ Tartareus Zisko Hulsita-
rum furor vel exussit, vel abjecit, ac pes-
sum dedit.

In

In his fuit & corpus S. Longini militis, dein Episcopi & Martyris, qui Domini latus lance à aperuisse putatur. Hoc sacrum corpus ex Ecclesia VVifsegradensi Pragenses raptum de rupe precipitarunt in præterfluentem Moldavvam, unâ cum lapideo, in quo depositum erat, Sarcophago: Sed vtrumque mirabiliter aquis supernatabat: ut prodigio hoc moti senatores Neopragens illud Curia suâ intulerant. Sed cum ob id Curia aliquoties passâ esset divinitus incendium, graviora hæretici veriti sacras has exuvias Religiosis quibusdam donaverunt, qui illas secum in Moraviam asportarunt. ~~Quibus~~ ~~hæreticorum~~ omnium tunc oculato Paulo Zidek S. Theologiae Doctore in suis manu scriptis) inde verò, quò delatum sit hæctenus ignoratur. Sarcophagus ille lapideus à plebe hæretica adhibitus est, ut pisces in eo venales proponerentur. Sed cum pisces omnes, quotquot impositi essent, statim emore rentur in VV. ff. grad restitutus est, atque in ea, quæ nunc ibi diminuta est Ecclesia, hodieque asservatur.

Corpus Sancti Clementis Papæ a S. Cyrillo huc allatum toto anno Pragæ requievit.

Corpus

Corpus S. Callixt Papæ Imperatrix Anna, Matthiæ Cesaris vxor è Boëmia in Firrolim abstulit, quòd tam pretioso thesauro Boëmos hæreticos (quos ad Ecclesiam redituros desperaverat) putaret indignos.

S. Ignatij Episcopi & Martyris Caput ex Boëmia Romam translatum ibi nunc colitur in Templo domus Professorum Societatis IESV.

Plurimæ etiam & præclaræ Reliquiæ ab Venceslao Pigro Norimbergensibus appignorate illic non pio quidem sed reverentiali metu servantur, utpote in Civitate A catholica utique gnarâ Fati Magdeburgensium.

De Sancto Gunthero habet Raderus præclara, sed & vita eius extat apud Henricum Canisium in antiquis Lectionibus, quam quia vulgo ignota est, hic iudicavi apponendam.